

PRZEPALENIE (4) *sb n*

Pierwsze i drugie e jasne, a oraz końcowe e pochylone.

sg *N* przepałeni(e) (2). ◊ [A przepałeni(e).] ◊ *I* przepałenim (1), [przepałeni(e)m]. ◊ *L* przepałeniu (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde także XVIII w. s.v. przepalić.

1. Wypalenie przez umieszczenie obiektów w ogniu (najczęściej w piecu) [czego] (2) :

a. Rudy kruszcu w celu wytopienia (1) :

Wyrażenie: »przepalenie kruszcu« (1): Dym kthory bywa przy przepaleniu Srebrne⁸⁰ kruzczu/ iefł iadowity á fzkodliwy zdrowiu człowieczemu *FalZioł* III 34d.

b. Naczyń glinianych w celu utwardzenia (1) :

Wyrażenie: »przepalenie garncow« (1): Ignia quaedam vasorum fictilium vitia quae coquendo contrahuntur, Przepalenie/ przegorzenie/ gárnców y ynfzego naczinia gliniánego. *Mącz* 165a.

Szereg: »przepalenie, przegorzenie« (1): *Mącz* 165a *cf* Wyrażenie.

2. Działanie na skórę wysoką temperaturą lub substancją żrącą w celach leczniczych (2) : Ale niechcełzi mu [koniowi] żelázem pálić/ náthłuczze czołnku z fádzámi á ftárym fádłem zmiéłzay/ y przykłáday mu to ná żabę álbo ná muchę [tj. parch]/ tedy mu fye téż otworzy/ iáko przepalenim. *SienLek* 181v; [SzymŁowEnch ‡3; *SienHerb* 500b (*Linde* s.v. *przepalić*); Przydáiác oliwy do lékarłtw/ które czyniá pęchérze/ y przepalenie/ oddala od nich złości záfzkadzáiáce. *UrzędowHerb* 366b].

przepalenie czym (1): I téż Kauterium/ tho iefłth przepalenie ktore cziniá doctorowie dla bolełci głoweny [lege: głownej] załtarzałey, iefł nalepłze złotem rozpalonym *FalZioł* III 34c.

Szereg: »przepalenie to jest ([jako zowá]) kauteryjum« [szyk zmienny] (1): *FalZioł* III 34c; [vczyniwłzy z niey [ruty] czopek/ vfufzyć v ogniá/ potym czynić im [= nim] przepalenie ná brodzie iáko lekarze zowá *Cauterium Cresc* 1571 253].

a. [Wypalenie piętna na ciele za karę [czego]: A iż téż ci woźni zwykli beli przedtym niepotrzebnymi a zmyślonymi pozwy ludzie trapić dla swej tylko korzyści, broni jeim tego prawo pod straceniem urzędu i wszytki majątności i przepaleniem twarzy. *SenatDelib* 158.]

Synonimy: 1. *palenie, przegorzenie*; 2. *kauteryjum*; a. *cechowanie, piątnowanie, pryskowanie*.

Cf **PRZEPALIĆ**